

Företrädare för olika psykoterapeutiska riktningar gör gemensam sak:

Rehabiliteringsgarantin äventyrar psykoterapiens kvalitet

Patientsäkerheten äventyras och på sikt kan förtroendet för den psykoterapeutiska professionen undergrävas, skriver Johan Schubert och Lars-Göran Öst om regeringens och SKL:s rehabiliteringsgaranti, som de anser måste omprövas.

Psykoterapi som en prioriterad behandlingsmetod inom psykiatrin har under senare tid debatterats flitigt i massmedierna. Bakgrunden är Socialstyrelsens förslag att psykoterapi ska vara ett förstahandsalternativ vid behandling av lätta till måttliga depressions- och ångesttillstånd, den typ av psykiska problem som är vanligast förekommande i befolkningen. Vidare har regeringen anslagit miljardbelopp till rehabilitering med psykoterapi av sjukskrivna individer med sådana diagnoser.

Debatten har främst berört frågor om huruvida någon specifik behandlingsmetod ska eller kan prioriteras för ändamålet, samtidigt som frågor om kvaliteten på de föreslagna insatserna nästan helt har förbigåtts. Vi, företrädare för två olika psykoterapiinriktningar, psykodynamisk och kognitiv beteendeterapeutisk, önskar göra gemensam sak med att slå larm

om allvarliga brister gällande regeringens satsning på psykoterapi. Om den ska få avsedd effekt måste uppläggningsen göras annorlunda. Vidare anser vi att det på längre sikt krävs en översyn av utbildningen av psykoterapeuter. Det gäller såväl planering av antalet utbildningsplatser, hur utbildningsgången ska se ut som hur kvaliteten kan förbättras.

Till skillnad från vad som gäller för annan legitimerad personal inom hälso- och sjukvården finns för psykoterapeuter ingen kontroll av utbildningskapaciteten i avsikt att tillgodose framtida resursbehov. Som det ser ut i dag kommer nästan hälften av landets ca 5 000 psykoterapeuter att vara pensionerade inom en femårsperiod. En skriande resursbrist för yrkeskåren står alltså för dörren, och någon beredskap att möta utvecklingen finns inte.

I denna situation, och troligen som en följd av omständigheterna, föreslås i regeringens och Sveriges Kommuner och landstings rehabiliteringsgaranti att terapeuter efter snabbutbildning och med otillräcklig kompetens i kognitiv beteendeterapi ska träda in på scenen och bedriva behandling med patienterna. Med den marknadsekonomi som alltmer gör sig gällande

Foto: Colourbox

Regeringens initiativ till rehabiliteringsgaranti måste omprövas till att gälla endast behandling som ges av personal som har dokumenterat erforderlig kompetens, anser artikelförfattarna.

inom vården kan mindre nogräknade vårdgivare ta på sig uppdraget att erbjuda sådana insatser. Det är uppenbart att det äventyrar säkerheten för patienterna, och det kan på sikt även undergräva förtroendet för professionen.

Konsekvenserna riskerar således att bli allvarliga för alla parter. Regeringens initiativ till rehabiliteringsgaranti måste därför omprövas till att gälla endast behandling som ges av personal som har dokumenterat erforderlig kompetens.

I början av hösten hölls en nationell konferens i Stockholm om psykoterapiens framtid. Närvarande var företrädare för olika psykoterapiinriktningar och -utbildningar i landet samt för flera berörda myndigheter och regeringskansliet. Konferensen utmynnade i ett förslag till manifest för en säkerställd utbildningskvalitet inom psykoterapiområdet. En rad insatser ansågs erforderliga.

Den första avser utbildningskapaciteten, som behöver bevakas och tillgodoses genom en övergripande och

helst statlig kontroll. Ett annat förslag var att se över utbildningsgången till legitimerad psykoterapeut, vilken i dag är oreglerad och hindrar en optimal genomströmning till psykoterapeutexamen.

Önskvärda insatser för kvalitativa förbättringar av utbildningen är att bättre tillvarata och samordna den kompetens som finns i pågående utbildnings- och forskningsverksamheter inom ämnesområdet. Till detta hör att mer resurser behöver avsättas till den nödvändiga psykoterapiforskningen.

Psykoterapi har i Sverige länge varit en ifrågasatt behandlingsform inom den offentliga vården. När den nu äntligen har tillerkänts en viktig och betydande roll i behandlingen av psykiska problem är det angeläget att otillräckliga utbildningsresurser och bristfällig statlig implementering inte undergräver möjligheterna att uppnå goda och övertygande resultat.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

JOHAN SCHUBERT
leg läkare, professor em i psykoterapi, Karolinska institutet
johan.schubert@sll.se

LARS-GÖRAN ÖST
leg psykolog, professor i psykologi, Stockholms universitet